

הלכות קריאת שמע – ב תחלת זמן קריאת שמע

שוע"ר סי' א מהדורא בתרא

צריך כל אדם בבקר להתגבר על יצרו כארי לקום משינתו קודם אור הבקר לעבודת בוראו, כדי שיהא הוא מעורר השחר.

שוע"ר סי' יח

ו מאימתי מברך על הציצית, יש אומרים משיכיר בין תכלת שבה ללבן שבה, שנאמר וראיתם אותו, משעת ראיה והכרת התכלת מתחיל החיוב. ויש אומרים דשעת ראיה נקרא משיעלה עמוד השחר ... טוב לזהר לכתחלה שלא ללבוש את הטלית בברכה עד שיכיר בין תכלת שבה ללבן שבה.

שוע"ר סי' ל

א אף לאחר שעלה עמוד השחר, שהוא יום לכל המצות האמורות בתורה, אסור להניחן עד שתגיע עת קימה משינה לרוב בני אדם, דהיינו עד שיאיר היום בכדי שיראה את חבירו ברחוק ד' אמות וכירנו.

ג היה רוצה לצאת לדרך בהשכמה קודם שיאיר היום, יכול להניחן קודם יציאתו, וכשמגיע זמנו ימשמש בהן ויברך.

שוע"ר סי' נח

ב (זמן קריאת שמע של שחרית) מן התורה הוא משעלה עמוד השחר, שאז מקצת בני אדם רגילים לקום ממטתם. ואף על פי שהם מועטים, הרי אמרה תורה ובקומך לשון יחיד, לומר שהולכין אף אחר המיעוט. אבל הקורא קודם לכן לא יצא ידי חובתו מן התורה, שאף שמקצת בני אדם קמים גם כן קודם עלות השחר מקרה הוא ואין הולכין אחריו.

וחכמים עשו הרחקה וגדר ותקנו שלא יקרא לכתחלה עד שעה שדרך של רוב בני אדם לקום ממטתם, דהיינו שיאיר היום כל כך עד שיראה את חבירו ברחוק ד' אמות וכירנו. והוא שרגיל עמו קצת, שאם רגיל עמו הרבה יכירנו אפילו מרחוק הרבה, ואם אינו רגיל עמו כלל לא יכירנו אפילו בקרוב, אלא כמו אכסניא שרגיל לבא לקץ עתים.

ד ומצוה מן המובחר שלא לקרותה מיד שהאיר היום כשיעור שנתבאר, אלא כוותיקין, שהיו מכוונים לקרותה מעט קודם הנץ החמה כדי שייסימו קריאת שמע וברכותיה דהיינו גאל ישראל עם הנץ החמה, שאז הוא זמן תפלה לכתחלה כמו שיתבאר בסימן פ"ט, ויתפללו מיד, כדי לסמוך גאולה לתפלה. ומי שיוכל לכוין ולעשות כן שכרו מרובה מאד ומובטח לו שהוא בן עולם הבא.

(ומי שאינו יכול לכוין לעשות כן, אין להקדים לקרות קריאת שמע ולהתפלל קודם הנץ החמה אלא אחר הנץ החמה, מפני שזמן התפלה לכתחלה הוא אחר הנץ החמה וזמן קריאת שמע נמשך עד רביע היום לכתחלה, שהוותיקין שהיו מקדימין לקרות קודם נץ החמה מעט, לא היו מקדימין משום חובת קריאת שמע אלא כדי לכוין להתפלל בדמדומי חמה, דהיינו בתחלת יציאתה, כמו שיתבאר בסימן פ"ט. ויש אומרים שגם משום חובת קריאת שמע היו מקדימין לקרותה קודם נץ החמה, לפי שלכתחלה יש לקרותה בשעה שהוא שעת קימה לרוב בני אדם, כמו שנתבאר, ועד נץ החמה קמים רוב בני אדם, שאין ישנים אחר נץ החמה אלא בני מלכים וכיוצא בהם ... והעיקר כסברא הראשונה. ואעפ"כ נכון לחוש לסברא האחרונה ולקרא לפחות פרשה ראשונה קודם נץ החמה, אף על פי שעדיין לא לבש ציצית ותפילין, ואחר נץ החמה יקראנה כולה עם ברכותיה ויסמוך גאולה לתפלה).

ה אם לא קרא אותה קודם נץ החמה יש לו להקדים לקרותה במהרה כל מה שיוכל, אם יש לו ציצית ותפילין (וציבור להתפלל עמהם ולסמוך גאולה לתפלה).

ו מי שהוא אנוס ... במקום אנוס העמידו על דברי תורה שמשעלה עמוד השחר זמנה הוא ... מכל מקום אין להקדים לומר יוצר אור כל כך בהשכמה, עד שיכיר עכ"פ בין תכלת ללבן.

ח אם קראה מיד שעלה עמוד השחר, אף על פי שלא היה אנוס, יצא, שבדיעבד העמידוהו על דברי תורה בכל ענין.

פסקי הסדור הלכות ציצית

אין לברך על הציצית בשחר עד שיכיר בין תכלת שהיתה בציצית ללבן שבה. ויש אומרים שהוא כדי שיראה את חבירו הרגיל ואינו רגיל ברחוק ד' אמות, וכירנו.

חדושי צמח צדק ג, א

ויש להבין לפי זה איזה שיעור קודם. ונראה דשיעור דמשיראה את חבירו הוא קודם שיכיר בין תכלת שבה ללבן שבה.